

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 22. marca 2018 - Leto XXVIII, št. 12

stran 2-3

SKUPŠČINA ŽELEZNE ŽUPANIJE NAGRADILA PORABSKI SLOVENKI

*TAU SO MOJI LIDGÉ...
stran 4-5*

*MOLAR, KEJPAR IN DJAGER
stran 6*

*RAZSTAVA KLAUDIE ÁBRAHÁM V MONOŠTRU
stran 10*

Lepau je, če tvojo delo prštímajo

Za vekše državne svetke se prejkdavajo vsefela odlikovanja (kitüntetések) tistim, steri so si tau zaslūžili. Tak je tau za 20. avgustuš pa tak je za 15. marciuš tō.

Odlikovanja pa priznanja dava rosag, država, tau so najvišeša, k sterim vcuj pejnezge tō odijo. Davajo je županije, stere so že bole skaupe, ka največkrat tau prosijo, naj odlikovancom kaj konkretnoga deje v žebko tista organizacija, stera nji je vōdebrala pa predlagala na tau odlikovanje.

Ob taki svetkaj prštímajo narodnosti tō, med njimi nas, Slovence. Istina, ka narodnosti največšo priznanje ne dobijo od rosaga na té velke vogrške svetke, liki za den manjšin, steri je 18. decembra. Tau državno priznanje ne dobi vsikšo leto vsakša manjšina, ka je tau rejsan tisto najvišeše odlikovanje, s sterim se zahvalijo za delo osebam, stero so opravale za svoje lidi. Od Slovincov so do tejsa mau tau priznanje dobili: Irena Barber pa Irena Pavlič, Francek Mukič pa Marija Kozar, Laci Kováč pa Klara Fodor.

Drugo največše priznanje, steroga leko Slovenci dobimo, je priznanje »Za Porabje«, tau priznanje vsakšo leto podeli Slovenska zveza tistim lidam, steri so se največ trūdili za našo kulturo, literaturo, vōro ali gospodarstvo. Pa tau so leko domanji lidgé ali lidgé iz Slovenije. Najvišeše županijsko (megyei) priznanje je Pavlova plaketa, stera se tala za dobro delo na narodnostnom, domoznanstvenom pa etnološkem področji. Tak ka tau priznanje leko dobijo Madžari tō.

Na vsakšom področji – za kulturo, za šaulstvo, za javno upravo, za šport itd. – pa leko dobijo priznanje županijske skupščine (megyei közgyűlés) pripadniki narodnosti tō. Škoda, ka več nega ejkstra proslave, gda té priznanje prejkdajo narodnostim, kak je tau bilau gnauksvejta. Te smo se med sebov bole poznali pa smo se veselili eden drugomi. Zdaj se tau zgodi na županijskom svetki pa med petdesetimi odlikovanci se nikak zgibijo »naši«.

Kak vidimo, priznanj pa odlikovanj je dosta pa dostaféle. Človek bi leko pravo, ka skurok preveč. Ka si dostafart rejsan trbej misliti, koga naj bi predlagali za določeno priznanje, sto je takši, steri si tau rejsan zaslūži. Vej pa če dobijo kakšno priznanje takšni tō, o steraj tak mislijo lidgé, ka so ga nej vrejdi, se leko priznanje razvrednoti (elértéktelenedik).

Dostafart se pa tau tō ma zgoditi, ka ne vzememo vpačet takšne lidi, steri so si že davnik zaslūžili, ka bi je prštimali, dapa zatok, ka so skromni (szerények), se ne postavijo vsigdar v prvo vrsto, ostanejo v senci, ostanejo skriti. Dapa delajo, flajnsno kak včele.

Težko je biti pravičen, eno je pa istina, vsakši se veseli, če njegov delo prštímajo, če priznajo, ka je več napravo kak povprečje.

Marijana Sukič

SKUPŠČINA ŽELEZNE ŽUPANIJE NA

Letos svetimo 170. oblejtnico madžarske revolucije ino bojne za slobaudnost v lejtaj 1848/49. Kak vsikšo leto je Skupščina Železne županije (Vas Megye Közgyűlése) 13. marciuša pá prejkdala vále ali priznanja takšim lidam, šteri so dosta napravili za našo ožjo domovino.

Skupščina má šegau svetešnje djilejše kauli 15. marciuša držati vsikdar v drugom varaši Železne županije. Letos je tak vōprišlo, ka so svetek držali v sombotelskoj velkoj dvorani Županijske iže (Megyeháza), štera se je napunila s tistimi, šteri so priznanja prejkvzeli, pa tistimi, šteri so nagrajence sprevaljali.

Pred svetkom so podpisali sporazum o kulturnom sodelovanji v leti 2018 med Svetom Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti (MMNÖK) pa Skupščinov Železne županije, zatok so v Somboteu prišli generalni

ino predsednika Skupščine *Lászlóna Majthényina*.

Po kračišom kulturnom prog-

smrt, je povōdo predsednik, dali so žitek za domovino. Vsikši zgodovinski čas je prej

Predsednik Skupščine László Majthényi prejkdava Pavlovo plaketo Mariji Lang

rami, v šterom so pesmi gučale pa spejvale dijakinje sombotelske Gimnazije Nagy Lajos, je svetešnji guč držo predsednik László Majthényi. Kak je tapravo, je že vsikši od navzauči dostakrat čūu o tem, ka se je godilo med revolucijov 15. marca 1848 pa v bojni po njej. Ob 170. oblejtnici je zatok

ovak gledu na revolucijo, ovaško je bilau mišljenje v dualizmi, med svetovnimi bojnama, v časi komunizma pa po demokratični spremembaj. László Majthényi je med gučom pripovejdo anekdote, goršto verše ino misli lidi, pa tak nutpokazo miselnost razni cajtov.

Kak vsikšo leto so plakete, vále pa priznanja prejkdali lidam, šteri so dosta napravili v gospodarstvu, vertivanji ali turizmi, depa nagrade so dobili policajge, gozdari pa lotaroške tō. Nej so pozabili na lidi v šaulstvu, kulturi, novinarstvu pa zdravstvu, priznanje pa so prejkdali delavcom na socialnom, mladinskem pa športnom področji ranč tak.

Spominsko plaketo predsednika Skupščine Železne županije je leko prejkvzeu agrarni inženir, socialni svétnik v Monoštri *Sándor Dömötör*. Plaketo pa značko (kitűző) pa so dobili lidgé, aktivni na narodnostnom področji ranč tak (»Vas Megye Szolgálatáért Nemzetiségekért Tagozata«). Tau priznanje sta leko prejkvzela romski molar (slikar) *József Ferkovics* pa rovačka zborovodkinja pa leranca vōronavuka *Zsuzsanna Horváth*. Od Slovincov so se za delo letos zavalili leranci *Evi Lazar* z Gorenjoga Senika, štera je na domanjoj šauli

Nagrajenci József Ferkovics ino Eva Lazar z leve, Zsuzsanna Horváth ino Sándor Dömötör s prave

konzul RS v Monoštri *dr. Boris Jesih*, generalni konzul Madžarske v Lendavi *dr. Gyula Földes*, slovenska parlamentarna zagovornica *Erika Köleš Kiss* in predsednik Sveta PMSNS *Ferenc Horváth* tō. Med domanjimi voditeli smo vidli župana Sombotela *dr. Tivadar Puskása*, vladnoga pooblaščenca Železne županije *Bertalana Harangozóna*, županijskoga notara *dr. Pétra Balázsyna*, podpredsednika Skupščine *Ferenca Martona*

vōpostavo, ka se je tistoga ipa narodila madžarska sodačija, na vogrške huzare pa je leko od tistoga mau vsikši gizdavi. Predsednik Majthényi je revolucijo nutpokazo prejk življenjske poti ednoga prausnoga sodaka iz Železne županije pa eške raztomačo, ka je na revolucionare čakalo večfele poti: ali so gratali heroji, ali so je zaprli v vauzo, ali so emigrirali na tihinsko, ali pa so gratali pisatelji, živi spomin naroda. Sploj dosta sodakov je čakala

GRADILA PORABSKI SLOVENKI

včila že od leta 1977, kisnej pa leta 1978 diplomirala kak učiteljica za nižše klase. »Dobro sem se včila v šauli, te so mi doma že tó tau gučali, ka bi leko üšla za leranco. Ge sem drügo ranč nej mislila, samo ka mo leranca gé. Té ciu sem dosegnila, štirideset lejt sem mlajše včila,« je pripovedala Eva Lazar, štera je leta 2002 diplomirala kak leranca za slovenski gezik ranč tak. »Od začetka mau sem včila slovenski tó. Tau je naša materna rejč, štero morejo mlajši tó znati. Aj gučijo té gezik, aj eške živé, nej ka bi vömräu. Rada sem, ka sem leko koma kaj prejkdala. Vnaugi pravijo, ka so se dosta navčili s tistoga, ka sem je ge včila.«

Eva Lazar je od začetkov članica pa dugolejtna predsednica gorenjesinčarske slovenske manjšinske ali narodnostne samouprave. »Ge sem vsikdar rada za lidi pa za vés delala, ka aj bi gordržali šege pa rejč. Organizerali smo usefële programe za starejše pa za mlade, aj vés vküppride, aj se radiüejo pa aj slovenski gezik poslušajo pa gučijo.« Od leta 1995 je nagrajenka članica Državne slovenske samouprave, cuj pa eške predsednica Komisije za šaulstvo. »Če šaulo zapréjo, te vés tó mrgé, so vsikdar gučali. Te grata tam tüüča, nega več življenja. Dobro je, če se mladi včijo, gordržijo pa dale davajo gezik,« je zaključila Eva Lazar.

Letos so Spominsko plaketo Avgusta Pavla (»Pável Ágoston Emlékérem«) prejkvzeli Marija Lang (Lang Rezsóné) s Slovenske vesi. Majči neni, kak je vsi poznamo, so dvajsti lejt spejvali pri Ljudski pev-kaj Monošter. »Mo mati je tó spejvala, tau sem se žek tak narodila, s spejvanjom. Žek z maloga sem dja rada spejvala. Mati je na stari spejvala, tak sem dja tü tak šegaumejla pri slovenski pes-

marcaj,« so pripovedjali strina Marija, šteri eške gnesden spejvajo pri več vogrski zboraj, depa v varaškem slovenskom cerkvenom korusi ranč tak. »Slovenske pesmi so mi

Eva Lazar je priznanje dobila za delo na šaulskom pa narodnostnom področji

bole pri srci, vej je tau naš dzejik, toga sem se oprvin navčila,« so tomačili Majči neni, šteri eške itak radi odi-

Marija Lang so Pavlovo plaketo prejkvzeli za gordržanje slovenske erbe na Madžarskom

jo v slovensko pa madžarsko društvo penzionistov. »Tam si vse kaj pogučavamo, ka se kaj godi. Dobro nam spadne, ka se srečamo, ka ovak ne pridemo trnok vküper.« Marija Lang spoj radi mladim prejkdavajo svojo tradicionalno znanje, kak na priliko v küjanji tó. »Za sebé eške itak tjüjam, če rejsan sem žek sama. Vse nücam, ka je sta-

ro bilau, na priliko dinsko, tau dja vse rada djejm,« so se smedjali pa pripoznali, ka radi odijo v varaško društvo za zdrav žitek tó. »Zdaj žek zaman preveč skrb mam, dosta sem vküppbrala belege. Zdaj tak živém, ka sem vsikši dén rada, gda se prebidim. Té Baugi valo dam, ka sem se pá prebidila za en dén,« so skončali strina Marija. Bejdvej Slovenki je za županijsko priznanje predlagala Državna slovenska samouprava, zatok jima je v Somboteli gratulejro predsednik organizacije Martin Ropoš. Tople rejči

čestitanja je bejdvöma prejkdala zagovornica Erika Köleš Kiss tó, štera je ranč tak bila med predlagatelami. Bejdvej

nagrajenki sta si priznanje zaslužili s tem, ka sta se več desetletij trüdili za gordržanje pa prejkdavanje slovenskoga gezika pa kulturne erbe. (Na naslovnici z leve: slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, nagrajenki Majči Lang pa Eva Lazar in predsednik DSS Martin Ropoš)

-dm-

Nove knjige

ERNEST RUŽIČ: ANKA IN KUGYJEV POGLED

Pri kulturnem društvu Mariborska literarna družba je izšel roman Ernesta Ružiča ANKA in Kugyjev pogled. Založnik je pripravil minuli četrtek (15. marec) predstavitev knjige v Literarni hiši Maribor.

Na predstavitvi je urednik Marjan Pungartnik izpostavil mnenje iz spremne besede Ko so trčili svetovi, da »roman Anka in

Avtor romana Ernest Ružič v pogovoru z urednikom Marjanom Pungartnikom

Kugyjev pogled razstira pred nami panoramo dogajanja, oseb, zgodovine, podrobnih opisov stičnega prostora Slovenija-Madžarska-Avstrija. Postavljen je v sedanost, kot problematiziranje sedanosti«. V romanu teče pripoved dveh vzporednih zgodb, ki se na več mestih, v različnih okoliščinah, tudi vsebinsko dotikata in prepletata. Prva zgodba se začne na Bledu, v pisarni policijskega inšpektorja Erika, ki ima pred sabo Madžara Szebestyena, ki ne more razumeti, kaj so to dokumenti, s katerimi bi dokazal, kdo v resnici je. Mož pripoveduje o mogočem in nemogočem: genetiki, genskem inženiringu, kloniranju, umetni inteligenci, robotiki, neizbežnosti 3. svetovne vojne in podobnih peripetijah. Še zlasti pa inšpektor ne more razumeti, da je Szebestyen prišel iz Bohinja peš po bližnjici, tudi po Blejskem jezeru, čeprav julija voda ni zamrznjena, da bi hodili po ledu. Med pogovorom se Erik v mislih vrača v čas mladosti in naniza nekaj krajših prigod iz življenja v gorički vasi. Ker Madžar, ki govori lep slovenski jezik, ker je študiral v Ljubljani, vztraja pri svojem: hoji po vodi in da ne ve, kaj so to dokumenti in vse ostalo, konča zmedeno dotolčen inšpektor na psihiatriji, kjer ga prepričujejo, da v njegovi pisarni ni bilo nobenega Madžara.

V drugi zgodbi sta osrednji osebi profesorica glasbe Anka in njen prijatelj, najprej novinar, nato visokošolski učitelj književnosti, za katerega ime zvemo šele na koncu romana, v poročilu o prometni nesreči na cesti med Vršičem in dolino Soče, blizu spomenika Juliusu Kugyju, vsestranskemu proučevalcu Julijskih Alp. Zgodba se odvija v Budimpešti, Debrecenu, zlasti pa v Pécsu, Mariboru, tudi na Goričkem in na Dunaju. Vsebinski poudarek je na ljubezni, ki jo doživljata Anka in njen slovenski prijatelj Elemir. Podobno kot prejšnja je tudi ta pripoved prepletena s spominskim vračanjem v preteklost, k ljudem, s katerimi se je Elemir srečeval. Zlasti izstopa odnos do Hanke, s katero se je spoznal na razstavi del slikarja Jožeta Tisnikarja.

Urednik je za likovno opremo knjige izbral sliko Elisabette Bacci iz Trsta.

Uredništvo

PREKMURJE

Fotbalski svetek

Tau nedelo, 25.marca, de v Prekmurji velki fotbalski svetek. Brodim, ka do tribune soboškoga stadiona Fazanerija več ali menje pune, vej pa nas čaka velki prekmurski derbi med Muro (Murska Sobota) in Nafto (Lendava). Kluba z bogato tradicijo sta v premianuči lejtaj doživela dosta lagvoga, zdaj pa kaže, ka se obema pišejo lepši cajti. V drugoj slovenskoj nogometnoj ligi je Mura na vreji, Nafta pa na tretjom mesti. Zanimivo je, ka si nej samo mi, steri živemo v glavi slovenske kokauši, liki tudi dosta drugih lidi v Sloveniji želej, ka bi kakši prekmurski klub pa prišo v najboukšo slovensko ligo, vej pa vsi znajo, ka smo Prekmurci nauri na fotbal in radi odimo drukolnivat. Spaumnim se ške, kak je bilou malo po slovenski osamosvojitvi, gda je v prvi slovenski nogometni ligi špilalo 21 ekip (zdaj jih je samo deset) in so bile med njimi tudi soboška Mura, lendavska Nafta in böltinski Potrošnik. Furt je bilou bole fontoško tau, ka si gvino prauti sausedi, liki tau, če si gvino prauti najboukšoj ekipi v rosagi.

Gda je prišla gospodarska kriza, se je tau najbole poznalo v najboler srmaški slovenski regiji. Dosta let je trpelo, ka sta se Mura in Nafta začnili poberati. Zanimivo je, ka je pri obeh klubaj fontoška pomauč, stero dobivata iz drugih rosagov. Kak smo že pisali, je v Lendavi madžarska narodnost ob pomauči penez iz matične domovine začnila na noge postavlati Nogometno akademijo, pauleg toga pa je k Nafti s kufrom penez prišo tudi podjetnik Gábor Végh. On je zdaj predsednik lendavskog kluba. Mura si je pomauč poiskala v Rusiji. Za tau je poskrbo Goričanec Robert Kuzmič, steri je duga lejta delo v Moskvi, gé ma ške gnesden pajdaše, steri so pripravleni pomagati soboškim »čarno-belim«.

Silva Eöry

Dušan Mukič je eden od rejdkimlajši Porabcov, steri ranč tak dobro guči slovensko knjižno rejč kak domanjo, porabsko. Zvün toga zna eške engliški pa nemški, ka o vogrskoj rejči sploj ne gučimo, vej pa v taujoj rejči se je šaulo do konca gimnazije. Gnako ceni vogrsko pa slovensko kulturo, dapa v duši je najboler Porabski Slovenec, steromi je nej žau, ka dela za naše lidi, dela z našimi lidami, stere rad ma. Za svojo novinarsko delo je daubo letos za slovenski kulturni svetek Zahvalno listino od Urada za Slovence v zamejstvi in po sveti iz Ljubljane.

Z njim sva se pogučavala o tom, ka ga je napravilo takšnoga, ka je grato Slovenec pa Vogrin, dapa najboler naš, Porabec. Ka ga je vlejtko nazaj v Porabje, ka misli o arhaičnom geziki, steri pomalek »mira«. Vse tau pa še dosta več je prišo v guč.

»Mojiva stariša sta bila prva študenta v sedemdeseti lejtaj, šteriva sta odišla v Slovenijo, tistoga ipa eške v Jugoslavijo, študerat, »pravi novinar Slovenski utrinkov, steri trno aktivno dela pri vsej slovenski medijaj.« Pa kak moj oča pravi, on je v velkoj slovenskoj držini gorraso, moja mati je pa bila iz Budimpešte, tō iz ene slovenske družine. Onadva sta se te na enom fašenskom bali na Seniki srečala pa tak sta te odišla vküper v Ljubljano. Mi smo se doma vsigdar slovenski pogučavali, ge sem tak gorraso, ka smo samo slovensko rejč nücali doma. Moram povedati, ka je tau bila slovenska knjižna rejč, ka sta mojiva stariša mislila, ka baukše baude, če tak gorzrasem, ka slovensko knjižno rejč gučim. Pa te smo v Slovenijo ojdli, meli smo tam žlato tō, ge sem vsigdar znauva spoznavote rosag. Pa tak mislim, ka tam do 18. leta sem ge eške posebno razmenje za tau, ka sem ge Slovenec, nej emo. Liki pred tem, ka bi odišo na študij nikam, mi je očé gnauk pravo: „Dušan, pa ka bi bilau, če bi ti v Slovenijo üšo?«. Te je tau šok biu pa prese-nečenje (meglepetés). Pa te sem

pravo, zakoj pa nej. Tak sem prišo v Slovenijo pa sem se dosta vse včiu na univerzaj. Slovensko rejč, zgodovino pa računalništvo tō. Tisti sedem lejt, ka sem v

Dušan Mukič na letošnjom svetki slovenske kulture s Priznanjom Urada za Slovence; pauleg njega sekretar urada Tadej Bojnec

Sloveniji biu, me je fejst zaznamovalo. Grato sem zasvojen s Slovenijo, zasvojen s Sovencami, zasvojen s slovenskov kulturov. Moram povedati, ka je ta slovenska kultura eden krepek, trno važen tau moje duše, leko povejm, ka je gnaki tau kak madžarski, ali bole povedano, eške vekši tau je slovenski tau.

Moram pa povedati, ka je ta naša kultura, porabska kultura,

Dušan par kednov pred maturo, pau leta po tejm je odišo študerat v Ljubljano. Od razredničarke dobi pantlik z letnicama gimnazije

nika ejkstra. Tau našo kulturo sem ge samo malo pozno, gda sem mladi biu, dapa s tem, ka sem se po študiji vrno v Porabje, sem vüdo, ka je tau moja kultura. Tau je nej gnaka kultura kak tista v Ljubljani, tista v Kopri ali v Maribori. Tau je nika posebnoga, nika takšoga, ka sem rejsan ge.

Samo na kratki, vüdo sem ednauk edno staro fotografijo, ka na trnaci stojita Borovnjakina Nanec pa njeni mauž. Bila

sta v starom porabskom gvan-ti, ona je mejla förtok, mauž je šapko emo, ženska vacalejg. Vüdo sem ta dva človeka pa sem pravo, tau so moji lidgé, ge

sem tū vcüjvalaun, ge morem tū ostati.«

- Gda si odišo v Ljubljano, si gučo knjižno rejč. Gda si prišo nazaj, si gučo dialekt tō, istina, ka bole gorički dialekt kak našoga. Kak je tau bilau?

»Tau štorijo sem že večkrat ta-pravo. Namé je vsigdar brigalo, ka je tista čüdna rejč, ka go moje tetice pa moji stari šteriva gučijo. V dosta porabski držinaj

se venak zatok vogrski pogučavajo, ka mlajši več ne vejo nej porabski pa nej po knjižno. Pri nas je pa tau bilau špajсно, ka mi smo v držini knjižno slovensko rejč gučali, žlata je pa po porabsko gučala. Pa smo se med seuv nej razmili, zatok smo nücali vogrsko rejč. Dapa tistoga ipa sem se ge že malo tō razmo na gezike, pa sem poslūšo, kak oni gučijo, pa sem probo tak gučati kak oni. Dobro nazaj ponim, mali sem eške biu,

ka mi je mama pravla, gda smo gnauk v künji küjali, ka je žlata bila pri nas, Dušan, pojdi tja pa jim reci: »Pojte gejt!«. Ge sem nej vedo, ka tau pomejni, dapa tau je bilau mojo prvo srečanje s porabsko slovenščino.

Gda sem v Ljubljano prišo, sem daubo enga cimra, kak po ljubljansko pravijo, v kolegiumi sva vküper bila v sobi. Na pa te je on po goričkom gučo, ka je biu pojep z Goričkoga. On se je nika nej brigo s tejm, ka je njega niške nej razmo, on je z vsikšim po goričkom gučo. Te sem ma pa pravo, ti samo tuči po svoje, ge mo probo tak gučati, kak ti. Tak sem se te pomalek navčo po goričkom, sledi, gda sem prišo nazaj v Porabje, sem probo svoj gezik tak napraviti, ka bi biu bole blüzi porabskomi guči, ka bi se leko pogučavo, nej samo s svojimi teticami, s svojimi babicami pa dejdeki, liki z vsikšim Porabskim Slovencom.«

- Porabska kultura je nika posabnoga, si pravo. Dostifart nam v auči mečejo, zakoj smo nej tak zavedni (öntudatos) Slovenci kak tisti, steri živejo na Talanjskom ali v Avstriji. Kak ti vidiš tau pitanje, gé so vzroki, ka smo takšni (gratali)?

»Najvekši problem je tau, ka mammo takšni arhaični dialekt, sploj stari gezik, tau vsikši vej. Gezik je trno pomemben (fontos) tau identitete. Če naši Slovenci sploj žmetno razmejo ljubljansko televizijo, ljubljanski radio, te nji je žmetno nagučati, ka je tau gnaka kultura kak tvoja, tau je gnaki gezik kak tvoj. Dostakrat sem že o tom mislo, ka je tau tak kak edna vōra (vera). Ti moraš vōrvati, ka je tau isto, ka je tau gnako. Z razumskimi stvarmi, s pametjov je tau težko raztomačiti, ka je tau isto. Dapa v srcej čütimo, ka je tau dun nika gnakoga. Po mojom, zatok bi morali biti Porabski Slovenci bolj zavedni, ka dosta lübezni dobimo od Slovincov iz matične domovine. Radi odijo es k nam v Porabje, pa oni rejsan pravijo, vi ste naši, vi ste en tau našoga naroda.

Zdaj bau stau lejt, ka so vekši tau vogrski Slovincov integrirali v gnešujo Slovenijo, pa mis-

»Tau so moji lidgé, ge

sem tū vcūjvalaun ...»

lim, ka ta integracija je pri Prekmurcaj tō nej stauptrocentno uspela. Po mojem, ne smejo od nas pričakūvati, ka mamō stauptrocentno narodno zavest. Naša naloga intelektualcov je pa tau, ka tau »vōro« raztomačimo našim lidam, ka njim pomagamo tau razmeti. Leko povejmo, ka smo tō kak kakšni »dūhovniki«.

- Po karakteri smo tō ovakši kak Slovenci iz Slovenije. Tautma je vejndrik kriva naša zgodovina tō. Mi smo v drugom rosagi živeli, pod vplivom druge kulture ...

»Gezero lejt je gezero lejt, tau se ne more vōzbrisati. Vekši tau Sloencov je živo pod Avstrijov tej gezero lejt, ka smo mi pod Vogrskov bili. Pa kakoli gučijo, ka so med njimi bili stiki, zatok smo se mi spoj ejkstra razvijali. Po mišljenji smo lekar bliže lidam v Őrsēgi kak lidam na Gorenjskom. Mi nemamo alpske kulture, mi smo bole panonski lidgē. Tau se čūti v našoj dūši tō, ka smo bole melanholični. Pa leko povejmo, ka smo malo bole tragični lidgē. Kak vidim našo zgodovino, kak se je dogajalo v Porabji, leko bi pravo, ka vsigdar nas je nika tragičnoga sprvajalo, ka vsigdar je z nami nika naaupēk bilau, nigdar smo nej mogli na glas povedati, ka smo Slovenci, vsigdar so nas dojtežili.

Ovaška kultura smo, dapa tak moremo tau razmiti, ka dostafēle Sloencov geste po svejti. Tak ka mi smo tō Slovenci, tržaški Slovenci so tō Slovenci, v Celovci so tō Slovenci pa tisti v Sloveniji so tō Slovenci. Slovenski narod se je naraudo s kulturov, s slovensko knjigov. Ka nas poveže, tau je kultura, če rejsan je nej gnaka, dapa vejmo, ka so njeni fundamenti pa fundamenti naši dialektov gnaki, tak ka mi vseedno vcuj k slovenskomi narodi spadamo.«

- Gda sva se slednjič pogučavala, si pravo edno, za menē zanimivo stvar. Pravo si, ka bi se mlajši najprva mogli navčiti knjižno slovensko rejč pa po tistom po domanje. Kak si ti tau mislo? Od koga bi se navčili knjižno pa od koga po naše?

»Ge samo svojo peldo vidim. Pa

vidim, recimo ništrne v Budimpešti, ka so se po šaulaj navčili slovenski knjižni gezik. Po mojem, če ma človek fundamente v knjižnom geziki, se že dosta ležej navči dialekt. Skorok gnako energijo nūcaš, ka se nareče navčiš. Pa če že tau energijo

Mladi novinar Slovenskih utrinkov v planšarskom muzeji v Bohinji leta 2008

ponūcaš, te trbej gledati v prišēstnost, nej pa v preteklost. Ge sem že dostafart pravo, ka za mladoga človeka se navčiti porabsko, prekmursko rejč, tau je romantizem. Tau je niša romantika, ka go mamō do svoji korenjē, ka je pošūjemo. Dob-

Kak zvač od tetice vōprosi snejo (sestrično) za mladoženca

ro, tau je teorija, aj se po šaulaj navčijo knjižno, pa te sledik naj se navčijo nareče. Žmetno je. En čeden človek je pravo, ka nareče se ne moreš navčiti, moraš ga erbati. Porabska slovenščina je naša identifikacija, če ne gučimo po porabski, če tak povejdano, mi samo po »kranjskom« gučimo, te zgibimo tisto svoje bistvo. Meni so se tō čūdivali, gda sem iz Ljubljane nazaj prišo, kak ge po naše gučim ... Potrūdit se trbej. Ge sem prišo nazaj v Porabje, sto sem se vklopiti, ge

sem se mogo navčiti po porabski, ka ovak bi svojoga dela nej mogo opravlati. Z mikrofonom bi nej mogo med prausne lidi, pa bi me vsi spajsno gledali, če bi ge vsigdar v knjižnoj rejči spitalo. Kak se navčiti nareče? Tau je dobro pitanje. Če si v okolji pa

čūješ pa se dosta pogučavaš v jeziki, kak bi pravli Prekmurci, te se brž keli.«

- Ti si se vrno v Porabje. Porabska tragika je, ka so mladi, steri so odišli študirat iz Porabja v Ljubljano, največkrat nej nazaj prišli. Oženili

so se, službo najšli, baugše plače meli ... Ka je tebe nazaj vlejtko?

»Prvo je venak tau, ka sem si v Ljubljani držine nej mogo stvauriti, ka sem tašo deklo nej najšo, ka bi zavolo njē tam osto. Drugo pa je bilau tau, kak smo gučali, ka je ta naša porabska kultura nika ejkstra, pa zatok kakkoli gledamo, mi smo spoj povezani z Madžarami, če rejsan smo Slovenci. Povezani smo z madžarsko kulturov tō. Ge sem sedem lejt biu v Ljubljani, pa te sem

na konci čūto, ka je tau nej moj svejt, tū se ge tak fejt dobro ne čūtim, ge moram nazaj domau. Tak ka sem gvūšen biu, ka na Madžarsko nazaj pridem. Žitek je pa tak napelo, ka sem ešče diplomu nej napiso, nej zgotauvo, te me je zdajšnja kolegica Ibolya Dončec pitala, če bi nej pri televiziji začno malo delati. Brigalo me je, sem začno, pa sem austo zdaj že deset lejt. Gda sem ge računalništvo gorvzeu, mi je eden školnik iz Števanovec pravo, Dušan ne boj nauri, idi v Avstrijo delat pa si za eno leto motor (avto) kūpiš. Ge sam rejsan »nauri« biu, vej sem pa čūto, ka moram tau dale pelati, ka sem od svoji starišov erbo. Dostafart pravijo, ka mladi ... Ge se več tak fejt ne prištevam med mlade ljudi, mi smo že skoro srejdnja generacija. Dapa kakšen grataš, tau je odvisno od starišov tō. Mi v držini, gda se pogučavamo, se vsigdar pogučavamo vekši tau o Porabji, ka je v Porabji, što ka je delo, ka se je godilo ... V tom živimo, mi smo nej samo držina, mi smo kolegari. Mi dihamo vkūper s tau skupnostjo. Moji padaške, Vaugri, nikak ne razmijo, ka ge tau delam, zakoj je tau dobro. Če ge pravim, jee-ee, sedem lidi se slovenski vči. Sedem? Tau je nika nej, pravijo oni. Sedem? Tau je dosta, pravim ge. Oni pravijo, upokojenci napravijo program za 1. maj, Dušan ide pa posname, pa tau je njegvo delo. Pa rejsan, če od zvūna gledamo, rejsan je tau naše delo. Žmetno ge raztomačim svojim padašom, zakoj ge tau delam. Dapa ge tau v srči čūtim, ka tau moram delati.«

Dušan pravi, ka gda je študiro v Sloveniji, je biu Slovenec Slovenec, zdaj je pa Porabski Slovenec. Nej ma je žau, ka je prišo nazaj v Porabje. Dapa zatok ma dostafart na pamet pride, da vidi, ka padaške kama ojdiyo delat pa kakšno kariero majo pa doktorat majo ... ka bi bilau ... Dapa kak pravi: »Moraš biti zasvojen, moraš se odlučiti, ka tau delaš pa dale pelaš.«

Marijana Sukič

Foto: K. Holec in osebni arhiv

D. Mukiča

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Obnovijo se cerkvi v Železni županiji

Tau pravijo, ka dvaujo tašo je, ka se v ednoj vesi ne smej zgibiti, edna je šaula, druga pa cerkev. Vejn zavolo tauga so si tak zmislili, ka letos na severnom deli Železne županije dvajsti cerkvi pa župnišč obnovijo, ka de vsevkūp 216,4 milijaunov forintov koštalo. Cerkvi, zvūn tauga, ka so zidine, gde se verniki družijo, so simbol vasnic, če se obnovijo, ves tō lepša grata. Najvekšo podporo, 15 milijaunov forintov je cerkev v vesi Kenyeri dobila, malo menje cerkev v Pusztacsó za notranjo obnovitev, Nick pa za zunanjo. Iz tej penez se nutzozida podstreše v kapeli Sitke, obnovita se cerkvi v Perenyi pa Cák. V Nagysimonyi se liturgične posaude pa predmeti reštaurirajo za 14 milijaunov forintov. V vesi Jákfa se skonča obnovitev krščanskega kulturnega dauma, s tečajom so dobili 11.4 milijaune forintov podpore. Pred cerkev v Hegyfalu se plac napravi, eden tau pa obnovi, na tau so 13.7 miliaunov forintov dobili. V vesi Kőszegdorosló se na cerkvi sv. Martina streja napravi, pa ranč tak v Gencsapátiji se streja pa oltar obnovita. Zvūn tauga je še Kőszegpaty daubo na cerkev 12.1 milijauna forintov, Kőszeg na samostansko cerkev 10 miliaunov, na reformatsko župnišče pa pet milijaunov. Vō se še menijo glažojne na oknaj v cerkvi sv. Emerika. Na cerkvi Alsó-Szeleste se tōren obnovi, na Rábapatyi pa župnišče. Na tom natečji sta še dve prireditve dobile pejnaze, družinski den v vesi Kenyeri pa misionarski tabor, steroga organizira Misionarska družba iz Kőszega.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Pahor sprejel ameriškega astronava slovenskega rodu

Predsednik Borut Pahor je v predsedniški palači sprejel ameriškega astronava slovenskega rodu Randyja Bresnika in njegovo družino. Gost je ob tej priložnosti predsedniku podaril plaketo s slovensko zastavo, ki jo je imel s seboj na misiji v vesolju. Bresnik je bil v astronautsko ekipo ameriške vesoljske agencije NASA sprejet leta 2004, doslej pa je bil na dveh misijah na Mednarodni vesoljski postaji: leta 2009 in 2017. Z ekspedicije 52/53, ko je v vesolju preživel 139 dni, se je vrnil decembra lani. Rodil se je leta 1967 v Fort Knoxu v Kentuckiju. Je strasten fotograf in med zadnjo misijo je iz vesolja fotografiral tudi Bled.

Osem let projekta Botrstvo

»Osnovna ideja botrstva je bila zagotoviti vsem otrokom enake možnosti za razvoj talentov, od leta 2010 do danes pa je bilo v okviru projekta razdeljenih skoraj 12 milijonov evrov,« je ob koncu sedmega leta delovanja Botrstva poudarila idejna pobudnica projekta Milena Štular in dodala, da je končni cilj, da ne bi bil potreben. Od leta 2010 je bilo v projekt vključenih 7.320 botrov, ki so zagotavljali sredstva za 8.962 otrok. Trenutno je aktivnih 4.498 botrov, ki mesečno sredstva donirajo 5.045 otrokom. Prednost projekta je v tem, da so vsa sredstva botrov nakazana neposredno otrokom brez odbitkov. Prvotna ideja projekta je bila zgolj povezovanje ljudi, ki bi donirali mesečni znesek otrokom iz socialno ogroženih družin, potem pa se je, tudi zaradi gospodarske krize, projekt dopolnjeval še z drugimi dejavnostmi, kot je zagotavljanje brezplačne pravne pomoči in omogočanje preživljanja počitnic otrokom iz socialno ogroženih družin.

Ernesta Bransbergerja v Porabji dosta lüstva pozna

MOLAR, KEJPAR IN DJAGER

Ernesta Bransbergerja v Porabji dosta lüstva pozna, sploj penzionisti in tisti, steri so najgir na likovno umetnost. »Tau je tak bilou, ka je pokojni Jože Vild, predsednik našoga soboškoga penzionističnoga društva, nej meu vižge za auto, zatau sam ga dostakrat ges vozo naokauli. Lekar sam več kak staukrat biu na Vogrskom, nej samo v Porabji, večkrat smo šli tudi v Budimpešto, razstavo smo meli tudi v Székesfehérvári,« je raztolmačo Ernest Bransberger in spaumno, ka je Jože Vild v Porabji pomago ustanoviti slovensko penzionistično društvo, pa ške tau, ka je v Slovenskom daumi tudi mrau. On sam je po tom žalostnom dogodki ške večkrat prišo v Monošter, sploj te, gda so odperali kakšne likovne razstave, vej pa je duga leta vodo likovno sekcijo soboških penzionistov. Ernest Bransberger je gor raso v vesnici Korovci, pauleg granice z Avstrijo. V rojstnom rami je od 1996. leta galerija, v steroj gé dosta tudi njegvi kejpov. Lübitelski umetniki ob pomauči domanjoga turističnoga društva vsakšo leto mejseca junija pripravijo likovno kolonijo, avgusta pa odprejo ške razstavo. Pauleg toga so v rami razstavljene djagerske trofeje, pa tudi bogata etnološka zbirka, »stera kaže, kak so živeli naši starci.«

Naš sogovornik je rad kejpov že te, gda je na Cankovi v šaulo odo, tak ka je tudi lerancam rad pomago, če je trbelo kaj nakejpati za šaulo. Že rano se je odlaučo, ka de se vönavčo za molar: »Tudi moj oča je že molar biu, tak ka sam tudi njemi dosta pomago. 1943. leta sam prišo v Soboto za inaša k majstri Pavliči, vej pa sam tudi ges škeu napraviti vižgo za majstra. Dvakrat na keden, v torek pa petek, smo ojdli v šaulo v

soboški grad, gé smo se včili vsi inaši, tudi sabolice, vörari in kelnari. Te je ške nej bilou autonov, tak ka je paver prišo s konjami in nam je šker pelo v Martjanec, gé je majster gor vzeu delo. Dobro se ške spaum-

Ernest Bransberger s kejpi stare in nauve Murske Sobote

nim tudi, ka smo šli molat (barvat) nauvi panauf v Peskovcaj. Vsi, majster, pomočnik in inaši, smo se s piciklini gor na Goričko pelali. Dva dni smo ostali tam. Spali in geli smo v sta-

zapri tam, gé je zdaj vrtec, od tam so nas pelali na soboško biroviyo, po tistom pa v Maribor, gé so nam tudi saudili. Strafnoli so me za tri leta in pau. Nejsam osto dugo v vauzi v Maribori, odpelali so me ta pouleg

Zagreba, gé smo mogli pomagati delati autocesto. Od tam sam šau v Beograd, gé sam te molarsko delo opravlo. Vmes smo šli ške v drüge kraje delat, tudi v Opatijo, tak ka sam te prvo

Takša je bila včasi glavna soboška vilica

ri krčmi Pri Rudiji. « Po drügi svetovni bojni, gda je že zgotovo šaulo za inaša, je Ernest Bransberger s tremi pajdaši tak brodo, ka bi odskočo na tijinsko, v Kana do ali Meriko. Samo te jih je neške vöovado in vsi štirge so prišli v vauzo: »Mene so policaji na lestvici najšli, ka sam farbo. Drügi trgé, steri so z menov bili, so gnesden vsi pokojni. Prva so nas

paut mordje vido. Dva meseca prva, kak mi je poteko štraf, so me vöpusitili, samo ka sam nej mogo včasi titi domau. Poslali so me v rudnik (bánya) v Velenji. « Po tistom, gda je domau prišo, je nej več brodo, ka bi šau živet na tijinsko. Pauleg toga so ga brž poslali k sodakom, v Srbijo, gé je osto dve leti: »Gda sam prišo nazaj v Mursko Soboto, sam prva pa šau

delat k svojomi majstri. Po tistom sam se oženo, küjpo funtoš, začno zidati ram in po zgotovlenoj majsterskoj vižgi oudpro svojo obrt. V začetki sam meu enoga pomočnika in dva inaša. Kesnej sam jih meu ške več, steri so se pri meni vönavčili za molare. Največ smo delali v Murski Soboti, kesnej, gda sam si küpo auto, že tudi zvün varaša. Gda sam šau v penzijo, je pred leti sin prejkvzeu obrt. «

Kak smo že napisali, je Ernest Bransberger že od malih naug rad kejpov, pa ta lübezen je ostala vse do gnešnji dni. Najrajši je furt kejpov pokrajine, je pa pred leti napravo tudi kejpe stare Sobote, steri so zdaj razstavljene na gankaj Hotela Diana, objavljeni pa so tudi v knjigi z naslovom Murska Sobota nekoč in danes. Pri tom deli si je pomago s starimi razglednicami. Gnesden ga za tau, ka ške kaj nakejpa, največ prosijo njegovi djagerski pajdaši: »Med djagre sam odišo že dugo lejt nazaj v Korovcaj. Zavolo toga ka sam biu v vauzi, sam meu v začetki neka nevol, vej pa mi je oblast (hatalom) nej stela včasi dati orožja (fegyver). Kesnej sam te grato član Louske držine Kompas, stera ma sedež v Peskovcaj. Zdaj sam že pau leta pükše nej meu v rokaj. Dostakrat sam loviu tam ob granici. Največkšoga djelena sam strejlo 1972. leta v Búdincaj, iz Porabja je prišo. Cejlo nauč sam ga čako. Gda sam prišo na prežo (lesre), stera je gor na (h)rasti bila, sam čüu, kak bledje. Furt bliže se je čülo tau bledjenje. Zrankoma ob štiraj sam ga strelo. Tudi svojoga največkšoga kanžara sam tam v Búdincaj strelo. «

Silva Eöry

Kejpi:

Silva Eöry in osebni arhiv Ernesta Bransbergerja

Galerija Murska Sobota

DRAGO TRŠAR, MONUMENT – RISBE NA JAPONSKEM PAPIRJU

Ne zaradi svojih 90 let, marveč ustvarjenih del spada Drago Tršar med vrhunske likovne umetnike s prestižnimi nagradami na tujem in v Sloveniji, kjer je prejel tudi Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Je tudi član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Drago Tršar je z Mursko Soboto povezan na različne načine. Leta 2006 je v soboški Galeriji na razstavi Umik v zasebno

Monument – Drago Tršar. Nosilke projekta so še Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, Koroška galerija likovnih umetnosti Slovenj Gradec, Galerija Prešernovih nagrajencev Kranj (ki je že pripravila izbor Tršarjevih del), Muzej in galerije mesta Ljubljana in Obalne galerije Piran.

Kustos razstave dr. Robert Inhof izpostavlja, da Drago

Zato tudi tako obsežno in vsebinsko sodelovanje z Mursko Soboto, kjer je pred leti prejel zahvalno listino Mestne občine. Pomenljivo, tudi ko je prvič (leta 2013-2014) in že kot uveljavljen likovni umetnik z mednarodnimi priznanji (prva nagrada v Aleksandriji) dejal, da je soboška Galerija

bunker. Zato sem želel imeti razstavo prav tu.« Razvoj dogodkov kaže, do to ni bila umetnikova vljudnostna fraza. Na novinarsko konferenco in otvoritev razstave je prišel dobro razpoložen in pripravljen na pogovore z novinarji in obiskovalci, med katerimi sta bila tudi predsednik SAZU

Dela Draga Tršarja v soboški Galeriji, ustvarjena med leti 1962 in 1987: Morje, Val, Spomin na morje in V krogu

prvič predstavil svoj izjemen erotični opus, ki je bil do takrat znan samo ožjemu krogu strokovnjakov in umetnikovih prijateljev. Leta 2008 so v programu Trubarjevega leta v soboškem parku, na osi med gradom in evangeličansko cerkvijo, odkrili doprni kip začetniku slovenske pisane besede Primožu Trubarju. V letu 2013 so pripravili dve razstavi Tisnikarjevih del, in sicer v Galeriji kiparsko razstavo, portrete sodobnikov, v Pomurskem muzeju pa zgodovinske portrete. Tedaj je Drago Tršar za stalno zbirko Galerije podaril dve veliki plastiki, za stalno zbirko Pomurskega muzeja pa trinajst kiparskih študij, portretov slovenskih impresionistov in portret Ivana Cankarja.

Tokratna razstava slik na japonskem papirju v Murski Soboti je nastala na povabilo ljubljanske Mestne galerije, da bi ob umetnikovi devetdesetletnici pripravili skupni projekt z enotnim naslovom

Tršar s svojo miniaturo spre govori o nenehni fascinaciji nad življenjem »ki ga metaforično zajema v rasti svojih figur ter predvsem v valovanju svojih množic. Metaforično je to valovanje zajeto tako v njegovih množicah, v njegovem erotičnem ciklusu, kjer je valovanje človeških teles metafora za spolni akt, kakor tudi v dejanskem valovanju morja, kjer se figura nenehoma spreminja v valove, valovi pa v figure. Podzemске jame se spreminjajo v morje in morje v podzemске jame. Ravno trenutke medsebojnih metamorfóz stalagmitov v morski val je tisto, kar tako fascinira Draga Tršarja.«

Dela Draga Tršarja so postavljena v vseh treh prostorih galerije. Avtor je posebej pohvalil razporeditev in vsebinsko postavitev, pri čemer je poudaril, da ga veseli spoznanje, da soboška Galerija živi za likovno umetnost in jo ima rada, kar mu je zelo všeč.

Nevarnost (1991) in Ogroženi (1979)

zanj najlepša v Sloveniji: »Tu so široki prostori, ki jih lahko oblikujem, kakor želim, skulpture pa v teh prostorih živijo, niso stlačene v nek

dr. Tadej Bajd in znani umetnostni zgodovinar, akademik dr. Milček Komelj.

Tekst in foto: Ernest Ružič

Obnovljen občestni križ v Števanovcih

Pred več kot sto leti so postavili križ ob cesti, ki vodi iz Števanovcev do Verice. Križ je bil postavljen leta 1911 v čast Boga in B.D. Marije. Pred kratkim so ga obnovili, sredstva za obnovo je prispevala gospa Časar (Császár Vendelné), ki se je iz Števanovcev preselila v ZDA. Na veselo (četrt) nedeljo postnega časa ga je v okviru križevega pota blagoslovil župnik Tibor Tóth.

L.R.H.

... DO MADŽARSKE

Kljub večjim podporam manj otrok

Zaman namenja država veliko več podpore družinam, kot so jih dobivale v času levo-liberalnih vlad, število otrok upada. Po podatkih Centralnega statističnega urada je Orbánova vlada dala leta 2017 družinam z otroki za 350 milijard forintov več podpore, kot so je dobivale leta 2010. Socialni transferji, namenjeni družinam, bodo znašali v tem letu 1929 milijard forintov, kljub temu pa upada število tistih družin, ki so upravičene do teh transferjev.

Pravi kazalec je število družin, ki dobivajo porodniško podporo. Na podlagi statistike Centralnega statističnega urada je leta 2010 prejelo tako podporo 1.200 tisoč družin, ki so vzgajale skoraj dva milijona otrok. Število družin se je do leta 2016 znižalo 1.090 tisoč, število otrok, ki živijo v teh družinah, pa na 1.800 tisoč. Po podatkih omenjenega urada se kljub višjim državnim podporam rodi manj otrok. Število prebivalstva se je leta 2017 znižalo za več kot 40 tisoč, lani se je rodilo v državi za 1,6 odstotka manj otrok kot predlani.

Nemška narodnost ima možnost za rednega poslanca

Svojo državno listo je do roka (6. marec) postavilo vseh trinajst manjšin (bolgarska, grška, hrvaška, poljska, nemška, armenska, romska, romunska, rusinska, srbska, slovaška, slovenska in ukrajinska), ki želijo poslati svojega predstavnika v parlament. To bodo večinoma narodnostni zagovorniki, se pravi zastopniki svoje skupnosti brez glasovalne pravice, saj bi za redni mandat kandidat posamezne skupnosti potreboval več kot 20 tisoč glasov. (Vsaj tako je bilo na zadnjih volitvah.) Zaenkrat ima možnost postati redni poslanec le nosilec nemške liste, saj se je v volilni imenik registriralo skoraj 30 tisoč Nemcev. Nosilci ostalih list bodo postali zagovorniki ne glede na to, koliko (vsaj en glas) glasov bo dobila njihova lista.

ŽE FEJST ČAKAM

Leranca Irena Fasching, po dekliškom Libric, v Sakalovci žive. Doma je v rojstnoj vesi, gde se je naraudila, žive vküper z možaum pa s hčerkov. Sto njau pozna, tisti vej, kak je mirna, rejsan taša, stero samo rejdko leko razdraži. Vsigdar je vesela, mlajši go v šauli tō fejst radi majo. Dapa zdaj pred penzijov je že malo trüdna gratala, kak pravi, dobro bi bilau že malo počivati pa uživati, doma biti brez brig.

- Irinka, zvün vas se je še zvau stoj tak v Sakalovci ka Libric?

»Moj dejdek, če dobro vej, je z Verice prišo, tej drügi Libricke, ka v Varaši živejo, so tō vsi iz Sakalovec valaun, samo se tej že tak pišejo ka Librec. Zato tau vse

dolapočujnsne, tak so ga te odali pa so tū zidali. Mena se je tam sploy vidlo, še zdaj mi dostakrat na misli pride, kakša škoda, ka so

Leranca Irena Fasching

ga odali. Tam je taši mir bijo, ka tau ne moreš taprajti, naja s sestrov je tam fejst dobro bilau. Pozimi

sau tjüpili, nika drügo nej. Tak fajn je bilau, gda smo zvečer vtjüpodli goščice pa kukrcu lüpat, dapa perdje smo tō čejsali, ka je nej

fajn bilau. Zato, ka tašoga reda, gda smo čejsali, smo nej smeli gunčati, nej ka bi perdje tapopinili. Gda smo kukrcu lüпали, te smo vsigdar tau čakali, gda bau slejdjen večer, zato ka te so vsigdar pogače spekli.«

- Kelko lejt stara si bila, gda si dola v ves prišla?

»Štirinajset lejt stara sem bila, gda smo sé prišli, pa na tau se dobro sponim, ka sem fejst djaukala, gda smo dola z brga prišli. Te sem na gimnazijo začnila odti, pa te tak pomalek sem tau tapozabila.«

- Kak tau, ka si nej v židano fabriko üšla, vej pa tistoga reda je vsikši stariš na tem bijo, aj mlajši kak najprvin slüžijo.

»Ne vej, tak fejst rada sem se nej včila, dapa delati sem še vejn bola nej stejla, pa te zato sem se v gimnazijo glasila, še dobro, ka tau moja mati nej znala. Po gimnaziji sem na visoko šaulo üšla se tadala včit, pa gda sem zgotauvila, te sem najprvim v Sakalovci začnila včiti, par lejt sem tam bila, pa te sem tak sé v Varaš v

Széchenyi šaulo prišla, od tistec pa sé v gimnazijo, gde že vejn tō deset lejt včim.«

- Dosta mlajšov je zdaj že pomalek štirideset lejt vö izpod tvoji rok prišlo.

»Dostakrat se mi poklonijo pa ne vej, sto je tau, zato ka štirideset lejt je dosta časa pa dosta mlajšov. Zdaj še mam tau pa drügo šolsko leto, pa te mo v penzijo išla, ka že čakam, trno fejst čakam. Dojšlo je, dja tau pravim, sto štirideset lejt do laobredi tak, kak trbej, tisti aj dé v penzijo, zato ka te čas trüden grataš, nej samo fizično, liki psihično tō.«

- Tak mislim, ka ti dobro naturo maš, ti si se z mlajši nikdar nej drla, zato te pa mlajši radi majo.

V domanjoj vesi na paverski igraj

»Rejdko, te so me že rejsan fejst mogli razdražiti, če sem se drla z njimi, sploy pa tū na gimnaziji, gde so že vekši pa bola razmejni kak mali v osnovni šoli.

- Ka šdelala cejli den doma, gda v penziji baudeš?

»Na tejm sem še nej zmišlavalala, dapa tau gvüšno, ka vsakši den malo mo se sprvajala, zato ka tau mena v šauli fejst fali, dapa tau še trbej zadobiti.«

- Ti, zvün tauga, ka včiš, si ovak tō fejst aktivna, si članica narodnostne

samouprave, lokalne samouprave pa občnega zbora Državne slovenske samouprave.

»Tau tō dosta dela prosi, če samo djilejše (seje) gledamo, v traujo mesto odti je nej malo delo, zvün tau ga pa te še vsigdar nika mam, kakšne prireditve. Tak ka s šaulov vret je tau vsevküp že dosta.«

- Gda si se ženila?

»Leta 1982 sva se ženila, mava edno hčerko. Dja sem doma ostala s starišami. Oča je potistim, ka sva se oženila z možaum, mrau, mati pa malo nika več kak deset lejt. Sestra pa že tō osem lejt, ka nas je tünjala. Tak ka če svojo rodbino gledam, sem čisto sama ostala, pa tau nej

Z možaum in hčerko Lillo v Ljubljani na podelitvi diplome

en rod mora biti, samo dosta ji že nega, zato ka so že vsi vöpomrli.«

- Irinka, gde ti živeš, tau je bijo tvoj rojstni ram?

»Nej, moja rojstna iža je na ednom brejgi bila, mi smo s starišami leta 1970 prišli sé dola v ves, gde zdaj žive-mo.«

- Stariške so zaka v ves prišli, zaka njim nej bilau dobro tam, gde so bili?

»Zato ka je iža na brgej bila, pa gda je dosta deža bilau, te smo se bojali, ka brejg se

samo se sankali, vleti kauli rama špilali, nejdaleč kraj je pa gauška bila, kama smo nastalo odli grablat. Krave smo meli, tak ka dosta sem mogla krave pasti pa s senauv delati. Zvün tauga smo še na njivi delali, ka sem trno nej marala, samo pa mujs je bilau, če se mi je vidlo ali nej. Nej bilau telko vsega kak zdaj, bola prausno smo živeli, dapa mena se je tisto fejst vidlo. Te, gda smo v bauto šli, smo krü, melo, cutjar pa

dobro. Mam moža pa hčerko, dapa te korenine zato mena fejst falijo.«

- Za dvej leta si vse leko vöpočineš. Če tak gledamo, gda človek v penzijo pride, te potejm bi ma moglo titi najbaukše, pa živeti brez brig, nej?

»Tau bi tak moglo biti, samo vsigdar nika kaj zmejs pride, dapa človek zato vsigdar ma vüpanja – dja tō – ka gda v penzijo pride, te de še emo par lejpi lejt, ka de leko uživo.«

Karči Holec

Če bi jas bila »čbelica«

Romantika je glavni štiluš v evropskoj literaturi na začetki 19. stoletja. Njeno ime znamenjuje, ka je nika »vözbrodjeno kak v romanaj« (regények). Tak zovémo dela, štera so več nej bila sigurno razména, liki so iskala slobaudnost fantazije, čütenja pa znautrašnje lepote. Človek tistoga cajta je biu romantičen: bogati od znautra pa ljubitel estetike. Dostakrat se je svado z družbo, vej je pa ta s svojimi navadami pa regulami nej bila romantično lejpa. Romantični človek je senjo o lepšoj bodaučnosti, včasí pa o erični premi nauči časaj tó. V etaj cajtaj so se leko pisateli najbolje vöpokazali z liriko - lübezenskimi pesmimi, elegijami, himnami ali odami.

Za slovensko romantiko mamó šegau gučati, ka se začne leta 1830, gda v poeziji *Franceta Prešerna* té štiluš najvejšo mauč dobi. Zvün toga v tistom leti vöpride prva kniga takzvané »Kranjske čbelice«, prejk štere šurši kraug spozna tau nauvo literarno smer. Do tistoga leta ne moremo gučati o romantiki nej pri Prešerni pa eške menje pri drugi pesnikaj tistoga cajta.

Padaš Prešerna *Matija Čop* je biu ljubitel umetnosti slovenske rejči, štero je kritizero, o njej pa piso kak zgodovinar tó. V svojom pisanji o slovenskoj literaturi (1831) je že raztalo pisatele na protestantske, katoličanske pa nauve cajte, kak mamó šegau talati eške gnes. O svajüvanji kauli liter je brodo, ka je nej tak važno, donk je ranč un dosejno, ka so tzv. »metelčico« dozzapovödali. Njegva glavna miseu

je bila, ka trbej slovensko literaturu ravnati po modernoj evropskoj književnosti, nej

Prešernov prijatelj Matija Čop je mladi mrau med kaupanjom v Savi (1797-1835)

pa po ljudski pesmaj, štere so napravlene za pavre. Napisati je prej trbej dela, štera do brigala šaulane, vönavčene lidi, pa tak gratala glavna za slovensko kulturo. Peldo je trbej vzeti pri najvejši evropski literaturaj ino nücati najbaukse pesniške forme: sonet, stanco, tercino, glosó ptt.

»Kranjska čbelica« je bila publikacija slovenske romantike, v njau pa so pisali eške razsvetljenski pa predromantični pesniki ranč tak. Vö je prišla v peti talaj med 1830 ino 1848, kak je cenzura dopuščala. Njeni urednik je biu *Miha Kastelic*, šteri se je spravlo z vküppoberanjem rokopisov ino druknivanjom. Pri deli sta ma tanače davala pa pomagala Čop ino Prešeren, pa prejk toga največ napravila za té almanah.

Glaven pesnik v etaj knjigaj je biu France Prešeren. Njegva pisanja je kritika najbolje cejnila, depa dosta so je kritizerali pa cenzurali tó. Mlajšim vönavčeni lidam se je vüdo njegvi nauvi štiluš, sta-

rejši z *Jernejom Kopitarom* pa so bili prauti njemi. Prešeren je piso lübezenske pesmi, štere so več nej bile cuj k vörskoj morali stari pisatelov valon. Kopitar je vüdo, ka je Prešeren prauti njegvomi kulturnomi programi, ka aj bi slovenski pesniki pisali po peldi srbske ljudske poezije.

France Prešeren, kak najbolje eričen slovenski pesnik, si zasluži, ka o njem več napišemo v ejkstra talaj naše serije. Zatök želejmo tü nutpokazati en par drugi pisatelov toga cajta, med njimi *Stanka Vraza* s Štajerske. O njem moremo znati, ka

je biu glaven prijatelj takzvanoga »ilirizma« ali toga, ka so južna slavška lüstva eden narod pa morejo nücati samo eden gezik. En cajt je piso slovenske pesmi, sledik pa so njegve »ilirske« verše zavolo nerazmenoga gezika nej v Kranjsko čbelico vzeli. Ništerni pravijo, ka bi leko biu drugi veuki slovenski romantični pesnik, depa je mrau kak rovački poet v Zagrebi.

»Kmetijske in rokodelske novice« so začnile vöprihajati leta 1843 kak novine paverske družbe za Kranjsko. Po Vodnikovi »Lublanski novicaj« so bile prvo slovensko glasilo za najšurši kraug. Njini program je bilau tanačivanje o paverstvi, meštrijaj pa zdravdji, zvün toga so nadruknila ništerne ljudske pa umetne pesmi tó. Urednik novin je biu *Janez Bleiweis*, v prvom redej političar, prvi človek konservativni starosloven-

cov. Té so bili vörni avstrijskoj monarhiji pa Cerкви, v kulturi so vidli praktično vrejdnost. Glaven pesnik »Novic« je biu *Jovan Vesel Koseski*, šteri je leta 1818 napiso svojo pesem »Potažva« - tau je biu prvi slovenski sonet. V novinaj je biu najvejši pesnik, depa leta 1868 je *Josip Stritar* o njem napiso takšo kritiko, ka so ga od tistoga mau več nej cejnili. Eden najbolje važni lidi tisti časov je biu venak püšpek *Anton Martin Slomšek*. Dosta se je trüdo za slovenski gezik v šauli ino cerkvi, najvejšo delo za söverno slovensko narodnostno grajnco pa je napravlo s tem, gda je center lavantinske püšpekije prejk v Maribor postavlo. S svojimi vörskimi pisanji je želo mlaj-

šteli naši starci v Porabji tó. Za konec pa eške eden pisatelj, šteroga ne smejmo vöpozabiti: *Janez Cigler* je začetnik slovenskoga proznoga pripovedjanja. V cajti romantike je biu eden sami, šteri je nej v verzaj piso. Njegva povest (pripovejst) »Sreča v nesreči« je vöprišla leta 1836, Cigler go je napiso po peldi nemškoga pisatelja *Krištofa Schmida*. Té je s črno-bejlov tehnikov nutpokazo, ka je dobro pa lagvo. Janez Cigler pripoveda o Napoleonovi bojnaj, o ednoj držini, štera se razgübi po svejti. Vsi člani pridejo v nevarnost, so pa vörni ino pošteni, tak si zaslužijo plačo: na konci se najdejo živi pa srečni. Pripovejst je prausna: nega dialogov ali psihologije,

nosi samo moralni navuk - zavolo toga so go prausni lidgé sploj radi šteli. Moremo pa znati, ka je Cigler s tem delom samo dale pelo tradicijo baročnoga moralnoga pripovedjanja, donk je pa važen: oprvin je v literaturi na prvo mesto djau maloga človeka, delavca.

V nauvi cajtaj romantike je zvekšoga bila eške glavna književnost klasicizma, razsvetljenstva ino predromantike. Najvekšo delo pa je donk tau, ka sta France Prešeren ino Matija Čop

napravila dva vrejeka slovenske kulture ino literature. Prešeren je liriki pa epiki v verzaj dau miseu ino formo, na njegvi pesmaj je zidala cejla kisnejša slovenska literatura. V naši prišesnji talaj nutpokažemo toga pesnika, šteroga Slovenci po cejлом svejti najbolje čestijo.

-dm-

Glasilo slovenske romantike - v njega so pisali »flajšno kak fčelice« (1830-1848)

še v dobrom düji gorrانيتi, zatök je vödau knige »Blaže in Nežica v nedelskoj šoli«. Piso je pesmi, od štere so vnauge skoro narodne gratale (»En hribček bom kupil«). Pesmi drugi pisatelov je vküppaubro v knjigaj »Pesme po Koroškim ino Štajarskim znane«. Sploj dosta je znamenüvalo, gda je dau idejo za »Mohorovo družbo«, od štere knige so

Druga izdaja vodnika »Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih«

POTI ZA POHODNIKE IN KOLESARJE

Pomurska planinska pot je lani, leta 2017, praznovala 50-letnico obstoja in ob tem je treba opomniti, da vodi ta pot tudi skozi Občino Tišina. Z Goričkega, iz Bodonec (kontrolna točka), pride Pomurska planinska pot skozi Vančo vas na Tišino (kontrolna točka) in nato nadaljuje skozi Petanjce preko Mure v Radence (kontrolna točka). Vse te točke se da obiskati tudi s kolesom. In tako so za pohodnike in kolesarje koristni tudi vodniki.

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, ki ima svoj sedež v Vrtu spominov in tovarištva na Petanjcih, v Občini Tišina, je tik pred koncem februarja letos izdala drugo dopolnjeno izdajo vodnika

Druga izdaja vodnika »Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih«

»Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih«, ki so jo predstavili na prvi spominski prireditvi v čast akademiku dr. Antonu Vratuši – Vranu 23. februarja v Kulturni dvorani na Tišini. Vrt spominov in tovarištva na Petanjcih je namreč bogata zbirka spominskih in drugih drevnin in je živi spomenik žrtvam trpljenja zaradi fašizma in nacizma ter opomnik bodočim rodovom. Vrt je zavarovana vrtno arhitekturna dediščina in je vključen v mrežo devetih vrtov in arboretumov v Sloveniji.

V Vrtu je zgradba Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, mimo Vrta pa vodi poleg Pomurske planinske poti še Keplerjeva zvezdna pot (v spomin na Johannesa Keplerja, protestantskega izgnanca, ki se je zadrževal na Petanjcih), pa tudi dve poti kolesarjev: »Mokra pustolovščina, Goričko« ter »Povežimo nekoč skupni cerkveni (protestantski) prostor Puconci – Bad Radkersburg (avstrijska Radgona)«.

Besedilo in fotografija: Filip Matko Ficko

WWW.SLOVENC.HU

Državno tekmovanje iz slovenščine

Komisija in tekmovalca: (z leve) Agota Kállay, vodja narodnostnega oddelka pri Zavodu za šolstvo, profesorica Ibohya Dončec, učiteljica Irena Fasching, dijakinja Regina Labritz, profesorica dr. Elizabeta Emberšič in dijak Kristof Časar

Tako kot vsako leto so se tudi letos dijaki monoštrske gimnazije lahko prijavili na državno tekmovanje. Prijaviti smo se morali že lani septembra. Bili smo trije: Regina Labritz, Kristof Časar in Zsófia Sturm. Pisni del smo opravili 15. januarja. Malo smo trpeli, ker smo 13. imeli maturantski ples in smo bili malo utrujeni.

Februarja smo dobili rezultate. Takoj sva se začela pripravljati na ustni izpit, ki smo ga imeli 12. marca v Sombotelu. Letos nismo šli na univerzo kot vsako leto. Prostor nam je dala Slovenska narodnostna samouprava v Sombotelu. Prisrčno nas je sprejela predsednica samouprave Marija Kozar Mukič.

Naprej sva morala potegniti številko, kdo bo začel. Oba sva potegnili tri vprašanja, na katera sva morala odgovarjati. Tu pa tam sva čutila, da delava napake, kljub temu so naju pohvalili, da sva bila pridna. O rezultatu še ne veva nič, poslali nama ga bodo na šolo.

Regina Labritz, Kristof Časar
Foto: M. Kozar

Razstava Klaudie Ábrahám v Monoštru

V monoštrski gledališki dvorani so razstavljeni izredno dinamični in tihožitja in mandale na platnih in lesu, ki nas spominjajo na glasbeni svet zgodnje klasične. Na otvoritvi razstave so gostje lahko prisluhnili glasbi z začetka 18. stoletja v izvedbi profesorice monoštrske glasbene šole Éve Sipos in njenih učenk Katalin Brassai in Eszter Kozma.

Razstavo je predstavila in priporočala obiskovalcem 14-letna hčerka Klaudije Ábrahám. Avtorica je maturirala na monoštrski gimnaziji, trenu-

tno je zaposlena v Sloveniji pri Népujságu. Je dvojna državljanka, živi na Hodošu,

začela slikati mandale. Med razstavljenimi slikami je bila tudi taka, ki ni stvaritev Kla-

Klaudia Ábrahám s hčerkama in možem. Ob njih znanci in sorodniki iz Slovenije, ki so prišli na tretjo samostojno razstavo ustvarjalke

je pa zelo navezana tudi na Monošter. Kot je povedala, slikanje je zanjo neke vrste meditacija, verjetno zato je

udije, temveč 11-letne hčerke Alide, ki tudi sama rada ustvarja s čopičem.

L.R. Horváth

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 23. MARCA DO 29. MARCA

PETEK, 23.03.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost: Kaj nam povedo jamski sedimenti?, oddaja o znanosti, 12.25 Zlata dekleta (I.): Tekmovanje, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Zlata dekleta (II.): Igralec, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Pepin in Juretov vrt, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.05 Hitlerjev Hollywood, nemški dokumentarni film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

PETEK, 23.03.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Beneški Koper od 13. do 18. stoletja, dokumentarna oddaja, 9.30 Sledi, dokumentarna oddaja TV Maribor, 10.15 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 10.55 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.20 Dobro jutro, 13.05 Nova Planica, dokumentarni film, 13.55 Migaj raje z nami, 14.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 17.00 Biatlon - svetovni pokal: sprint (Ž), 18.15 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - plesni pari, kratki ples, 20.15 Nogomet - prijateljska tekma, Avstrija : Slovenija, 23.00 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - ženske, prosti program, 0.40 Glasbeni spoti, 1.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 3.25 Nogomet - prijateljska tekma, Avstrija : Slovenija, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 24.03.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Iztok Mlakar, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.25 Mame: Naravna lepota, slovenska nanizanka, 14.50 Ambienti, 15.20 Profil, 15.50 Cesarjev kuhar, japonska serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.15 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vreme, novozelandska dokumentarna serija, 17.40 Popolna družina, humoristična nanizanka, 18.00 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Miriam: Barve, risanka, 18.45 Pujsa Pepa: Park dinozavrov dedija zajca, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, izmišljene novice, 21.45 Zapuščina (III.), danska nadaljevanka, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.20 Dobrodošli v New Yorku, ameriško francoski film, 1.20 Profil, 1.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.15 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

SOBOTA, 24.03.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.05 Čarokuhinja pri atu: Španija, 9.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, ekipno, 12.20 Na lepše, 12.55 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (M), 13.45 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - moški, prosti program, 14.55 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (Ž), 15.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 16.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, ekipno, 17.55 Hišica v preriji (VIII.): Klic na pomoč, ameriška nadaljevanka, 18.55 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.05 Osvežila fronta: Influencerji, 19.35 Monika, kratki dokumentarni film iz Slovenije, 20.00 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - plesni pari, prosti ples, 23.00 Pot na SP v nogometu, 23.30 Darren Brown: Veliki rop umetnine, 0.50 Glasbeni spoti, 1.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, ekipno, 3.45 Biatlon - svetovni pokal: zasledovalna tekma (M), 4.40 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

NEDELJA, 25.03.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.05 Govoreči Tom in prijatelj, risanka, 10.15 Džamila in Aladin, angleška otroška nanizanka, 10.40 Priluhno tišini, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Moški - ženska, edina v različnosti, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.25 Eva in Leon, francoski film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 In to je vse!: Bazen, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Nosečnost, slovenska nanizanka, 20.30 Intervju: Slavenka Drakulić, 21.15 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 21.45 Poročila, Šport,

Vreme, 22.15 Pričevalci: Boris Pahor, dokumentarna oddaja, 0.10 Mladi slovenski balet: Gusar, pas de deux, plešeta Alena Medič in Yujin Muraishi, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

NEDELJA, 25.03.2018, II. spored TVS

6.30 Duhovni utrip, 6.45 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.20 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vreme, novozelandska dokumentarna serija, 7.45 Glasbena matineja, 8.30 Hišica v preriji (VIII.): Klic na pomoč, ameriška nadaljevanka, 9.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 12.35 Slatna kuhinja: Cesarjeva solata s piščancem, 12.50 Svetovni popotnik: Cesta 40: Andi, 13.55 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (M), 14.40 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 15.55 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (Ž), 16.50 Rokomet - kvalifikacije za EP (Ž) - Slovenija : Islandija, 18.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Zgodba o Bogu: Stvarjenje, ameriška dokumentarna serija, 20.55 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - revija, 23.00 Ambienti, 23.30 Bučke, izmišljene novice, 23.55 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 1.10 Glasbeni spoti, 2.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 4.05 Biatlon - svetovni pokal: skupinski start (M), 5.20 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 26.03.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 10.45 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.05 NaGlas, 12.25 Zlata dekleta (I.): Blanche in mlajši moški, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Panoptikum: Pametni novi svet?, 14.30 S-prehodi, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.35 Osmi dan, 16.05 Z glasbo in s plesom, 16.25 Zlata dekleta (II.): Stan, ki je prišel na večerjo, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Čist zares: Escape room, mladinska dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Young Village Folk: Služba v divjini - haskiji in naravna dediščina so izzivi, da si ustvariš delovno mesto, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Bacek, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Pisave: Slavenka Drakulić, Lukas Bärfuss in Maylis de Kerangal, 23.30 Glasbeni večer, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

PONEDELJEK, 26.03.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.40 Daulagiri, dokumentarni film, 10.50 Trojanke, dr. Svetlana Slapšak, dokumentarni film, 12.00 Dobro jutro, 14.50 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Izzivi - obrt in podjetništvo, informativno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Čudogozd: Morje, igrane domišljjske zgodbe, 19.05 Animiranka: Zakaj ima zajec kratak rep, animirana pravljica, 19.15 Minka: Samokolnica, risanka, 19.20 Bukvožerček, otroška oddaja o knjigah, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Cesta 40: Patagonija, 20.55 Inšpektor Banks (V.), britanska nadaljevanka, 21.50 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 22.45 Obleganje Sarajeva, francoska dokumentarna oddaja, 0.25 Glasbeni spoti, 1.30 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

TOREK, 27.03.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Moški - ženska, edina v različnosti, 12.25 Zlata dekleta (I.): Dorothyjin bivši se vrne, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio City, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Lučka - Pitypang, oddaja TV Lendava, 15.30 Kalimero: Časovna kapsula, risanka, 15.40 Čudogozd: Morje, igrane domišljjske zgodbe, 16.00 Jedi za vsak dan z Rachel Allen: Večer s prijateljicami, 16.25 Zlata dekleta (II.): In ostal je eden, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Zvenki: Minina uspavanka, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Kjer bom doma (V.): V spomin, avstralska nadaljevanka, 20.55 Morja - skrivnost izginule plastike, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.05 Pričevalci: Ivo in Teja Bavčar, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal

TOREK, 27.03.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.40 Village Folk - Ljudje podeželja: Srečni pujsi, dokumentarna serija, 9.10 Slovenski

magazin, 9.50 Hišica v preriji (VIII.): Komaj dvanajst let je imel, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.35 Dobro jutro, 14.10 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 14.55 Čarokuhinja pri atu: Tajska, 15.10 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.20 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 19.55 Nogomet - prijateljska tekma, Slovenija : Belorusija, 22.20 Mejniki zvoka: Slikanje z zvokom, ameriška dokumentarna serija, 23.20 Ime mi je Nasilje, grško-francoski film, 0.55 Glasbeni spoti, 2.00 Nogomet - prijateljska tekma, Slovenija : Belorusija, 3.45 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SREDA, 28.03.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slatna kuhinja, 11.50 Pisave: Slavenka Drakulić, Lukas Bärfuss in Maylis de Kerangal, 12.25 Zlata dekleta (I.): Srčni napad, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Slavenka Drakulić, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dobrodošli pri Jonu: Nogomet, risanka, 18.10 Mimi in Liza: Nevidna riba, risanka, 18.15 Dobrodošli pri Jonu: Spuščanje zmaja, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Žejna srca, indijski film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.55 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info-kanal

SREDA, 28.03.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Lučka - Pitypang, oddaja TV Lendava, 9.00 10 domačih, 9.50 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.35 Dobro jutro, 13.55 Dober dan: Iz mariborskega studia, 14.40 Vikend paket, 16.00 Ambienti, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Profesor Pustolovec: Vesoljskim pustolovčinam naproti, poučna oddaja za mlade, 19.20 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Mstislav Rostropovič - neupogljivi lok, francoski glasbeni dokumentarni film, 21.30 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 22.20 Bleščica, oddaja o modi, 22.55 Prevara (I.), ameriška nadaljevanka, 0.10 Glasbeni spoti, 1.10 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 29.03.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Zlata dekleta (I.): Boj za skrbništvo, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent: Jezikovna forenzika, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja: Matic Vizjak, inovativni mladi kmet, 16.25 Zlata dekleta (II.): Čigav obraz je to?, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Pasma spona z Molnika, 18.05 Zu: Zu in velikonočni zajček, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu, britanska dokumentarna serija, 0.20 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

ČETRTEK, 29.03.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 Na lepše, 9.15 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vreme, novozelandska dokumentarna serija, 9.55 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 15.10 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.05 Jedi za vsak dan z Rachel Allen: Večer s prijateljicami, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Minka: Svetilka, risanka, 19.00 Muščki: Woodstock, risanka, 19.10 Monika, kratki dokumentarni film iz Slovenije, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Prvinska preizkušnja: Pri šaolinških menihih, britanska dokumentarna serija, 20.55 Avtomobilnost, 21.30 Izvir upanja, avstralsko ameriški film, 23.25 Slovenska jazz scena, 0.20 Glasbeni spoti, 1.25 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

VELIKONOČNI KONCERT

Maranata

PEVSKI ZBOR BINKOŠTNE CERKVE NUSKOVA

25. marec 2018, ob 15. uri

Kulturni dom Sakalovci

Prisrčno vabljeni!
Organizator:
Zveza Slovencev na Madžarskem

AVTOBUSNI PROMET Murska Sobota d.d.,
Bakovska 29 A, 9000 Murska Sobota

z a p o s l i VOZNIKE AVTOBUSA (m/ž), s polnim delovnim časom.

Pogoji za opravljanje dela: IV. stopnja izobrazbe, veljavni vozniški izpit D-kategorije, znanje slovenskega jezika in veljavna Temeljna kvalifikacija.

Pričakovane delovne izkušnje: 2 leti s C-kategorijo ali 1 leto z D-kategorijo.

Dodatne informacije na voljo po telefonu: 00386 (0) 2 530 16 31.

Zainteresirani lahko oddate vašo prijavo na spletni povezavi
<https://www.apms.si/prijavnica/34/Prijavnica-za-zaposlitev>

Več informacij o podjetju na spletni strani: www.apms.si

VABILO

Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru
Vas vljudno vabi na predstavitev

Slovenske matice, najstarejše slovenske znanstvene založbe, in na pogovor o aktualnih vprašanih knjige v Porabju

v ponedeljek, 26.3.2018 ob 17. uri
v prostorih Generalnega konzulata (Monošter, Kossuth u. 39).

Zgodovino in program Slovenske matice (SM) nam bo predstavil njen predsednik **izr. prof. dr. Aleš Gabrič** s sodelavci, pomen SM za Ivana Cankarja in slovensko literaturo bo osvetlil **prof. dr. Marko Jesenšek**, na pogovoru pa bodo sodelovali kulturniki iz Porabja in Prekmurja.

SLOVENSKA MATICA *ustvarjena 1867*

Po pogovoru Vas vabimo na druženje.
Prosimo, da Vašo udeležbo potrdite
po elektronski pošti (kmn@gov.si) ali po telefonu (+36 94 553 111).

OGLAS

SZLOVÉN NYELVEN BESZÉLŐ TELEKOMMUNIKÁCIÓS MUNKATÁRSAT KERESÜNK!

Munkaidő: hétköznapiokon 9-17-ig

Feladatok:

- Ügyfélszolgálati teendők
- Bejövő hívások kezelése, reklamációk vizsgálata
- Kommunikáció a vállalat ügyfeleivel írásban
- Kimenő hívások indítása, kapcsolattartás
- Back office teendők.
- Elvárások:
- Szlovén nyelvtudás
- Call center operátori tapasztalat
- Legalább középfokú végzettség.

Béregény megjelöléssel várjuk a jelentkezőket a andrea.orosz@eucsoport.hu címen vagy a 06 70 450 9576 -as számon.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

ZVEZA.HU

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE